

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng thứ Hai ngày 20/06/2022.

NỘI DUNG HỌC TẬP ĐỀ TÀI 921

“KHÔNG BIẾT CÁI GÌ LÀ ÂN THÌ LÀM SAO BÁO ÂN”

Hòa Thượng nói: “*Chúng ta không biết cái gì là ân đức thì làm sao chúng ta có thể tri ân, báo ân*”. Có một câu rất đau lòng nói về người ngày nay: “*Kiến lợi vong nghĩa*”, có nghĩa là “*thấy lợi quên nghĩa*”. Người ngày nay thấy lợi thì quên đi đạo nghĩa, tình nghĩa, ân nghĩa mà người ta đã dành cho mình. “*Người ta*” là Cha Mẹ, là Lão sư, là bạn bè thân thích, là chồng, là vợ của chúng ta, lớn hơn nữa là quốc gia của chúng ta. Chúng ta có cảm thấy hổ thẹn khi nghe câu này không?

Những việc “*thấy lợi quên nghĩa*” ngày nay diễn ra rất phổ biến. Thí dụ chúng ta đang làm việc cho một công ty, xí nghiệp thì có người đến nói: “*Anh tài năng lắm! Công ty của anh không biết sử dụng anh cho nên đãi ngộ rất thấp. Anh tới công ty tôi thì tôi sẽ biết sử dụng tài năng của anh và đãi ngộ anh gấp đôi*”. Đa phần mọi người sẽ đồng ý ngay, không còn nghĩ đến ân nghĩa, tình nghĩa, đạo nghĩa. Khi chúng ta mới tốt nghiệp ra trường, chúng ta chưa có kinh nghiệm, chưa có đủ năng lực, nhờ họ đã dìu dắt chúng ta nên chúng ta mới có năng lực như ngày hôm nay. Vậy mà chỉ cần một câu nói “*đãi ngộ của anh quá thấp, người ta không biết dùng tài năng của anh, anh về làm với tôi thì tôi sẽ đãi ngộ anh gấp đôi*” đã khiến rất nhiều người đồng ý đi theo họ mà không cần suy nghĩ.

Dân gian thường nói: “*Thấy mới nói cũ*”. Một người phàm phu tầm thường cũng không có tâm cảnh này, một người chẵn bò chẵn vịt bình thường cũng không làm như thế, vậy mà người có học thức, thậm chí có bằng Tiến sĩ lại có tâm cảnh “*thấy mới nói cũ*”, cho nên người xưa nói: “*Kiến lợi vong nghĩa*”. Hiện tại chúng ta là người học Phật, là người học đạo Thánh Hiền, chúng ta hãy quán sát xem chúng ta có “*thấy lợi quên nghĩa*” như người xưa cảnh báo không! Nếu có thì chúng ta phải mau mau thay đổi.

Trong Giới luật nói: “*Nhân phi nghĩa bất giao, vật phi nghĩa bất thụ*”, người không có đạo nghĩa thì chúng ta không nên kết giao, vật không chính đáng thì chúng ta nhất định không nhận, không lấy. Hòa Thượng từng định nghĩa chữ “*quân tử*”. Người quân tử ở thế gian không phải là người học Phật, không cầu liễu thoát sinh tử, không mong cầu tương lai là công dân của đất Phật. Người quân tử chưa từng tiếp nhận được sự giáo dục của đức Phật là “*hành vi nhân sư, hành vi thế phạm*” nhưng họ rất tan nhạt, rất xem thường “*bã danh lợi*”. “*Bã*” như bã trầu, bã cau, bã đậu, bã mía, “*bã*” là thứ đã được ép hết nước chỉ còn cái xác khô. Người xưa gọi “*danh lợi*” là “*bã danh lợi*”, họ không chỉ tan nhạt mà còn xem thường danh lợi. Người xưa định nghĩa một người quân tử là người “*thấy lợi không màng, thấy khó thì dân thân*”.

Huống chi chúng ta là học trò của Phật, là học trò của đấng Thiên Nhân Chi Đạo Sư, là học trò của đấng “Thầy của Trời, Người”, vậy thì chúng ta còn phải cao hơn người quân tử gấp nhiều lần mới đúng. Hành động đã cao khiết, cao thượng rồi, không chỉ ở trong hành động mà ở ngay trong khởi tâm động niệm chúng ta cũng phải cao thâm hơn.

Hòa Thượng nói: “*Người xưa của chúng ta đều nhận qua giáo dục đạo đức cho nên rất xem trọng đạo nghĩa. Người hiện tại rất xem nhẹ, xem thường quan niệm về đạo đức. Ngày nay giáo dục phương Tây là giáo dục lợi và hại*”. Người phương Đông xưa chú trọng đạo nghĩa. Ngày nay giáo dục lợi và hại của phương Tây đã lan rộng, đã lấn chiếm hết giáo dục đạo nghĩa của Cha Ông chúng ta. Hòa Thượng nói: “*Bạn chỉ cần bình lặng một chút thì bạn cũng có thể nhận thấy*”.

Thầy Thái Lễ Húc kể một câu chuyện ở phương Tây, khi con đi chơi đêm không về, Cha Mẹ gọi điện báo cảnh sát. Câu đầu tiên cảnh sát hỏi là: “*Con bà bao nhiêu tuổi rồi?*”. Nếu con trên 18 tuổi thì cảnh sát nói: “*Chúng đã 18 tuổi rồi, bà không cần quản chúng! Nếu con đã hơn 18 tuổi mà bà muốn quản lý, ép buộc chúng thì bà phạm pháp đấy!*”. Có những người Mẹ từng nói với tôi, khi bước vào phòng không thấy con, phát hiện thấy con mình đi chơi qua đêm không về thì họ sợ đến lạnh toát mồ hôi.

Hòa Thượng nói: “*Người xưa chú trọng giáo dục đạo đức. Con người luôn luôn phải có Hiếu, Trung, Nhân, Ái, Tín, Nghĩa, Liêm, Sĩ. Tất cả mọi người đều nhận qua giáo dục này. Giáo dục của người xưa xem trọng đạo nghĩa, nói đến nghĩa khí, không nói đến lợi hại vì khi vừa có lợi thì tâm sẽ bị biến đổi nên đạo nghĩa cũng không còn. Loại tình huống này hiện tại gần như ở mọi nơi, mọi chốn chúng ta đều xem thấy*”.

Trong “*Kinh Vô Lượng Thọ*”, Phật nói: “*Tiên nhân bất giáo, vô thù quá tha*”. Người trước mà không dạy thì đừng trách người sau. “*Người trước*” là Cha Mẹ, là Thầy Cô, là trưởng bối, là cấp trên. Nếu người trước chỉ dạy về lợi hại, nơi nơi đều nói đến lợi hại thì người sau cũng sẽ học theo. Khi lớn lên, chúng học đòi xã hội, chỉ biết đến lợi hại nên việc gì có lợi cho bản thân thì chúng làm, thậm chí lừa Cha lừa Mẹ, lừa Thầy Cô, nếu đã lừa Thầy Cô thì chắc chắn cũng sẽ phản bạn. Nếu người trước nơi nơi đều nói đến đạo nghĩa, ân nghĩa, tình nghĩa thì người sau cũng sẽ học theo.

Giáo dục gia đình vô cùng quan trọng. Chúng ta tập trung các con thành một nhóm nhỏ để ngày ngày Thầy Cô trực tiếp giáo dục, chăm sóc, làm ra tấm gương để các con học theo. Đó cũng là một cách giáo dục gia đình. Ngay trong gia đình tôi, tôi cũng nhận thấy, từ nhỏ em út trong nhà cũng không có người dạy phải xem trọng đạo nghĩa, ân nghĩa, tình nghĩa. Em trai tôi nói với Mẹ là: “*Con là con trai út, con nuôi mẹ chứ ai nuôi! Vậy thì đất đai Mẹ sang tên hết cho con đi*”. Mẹ tôi nghe theo, bây giờ họ bán đất dần để ăn nhậu, hưởng thụ, không cần biết ngày mai sẽ ra sao.

Chuyện con lừa gạt Cha Mẹ sang tên nhà cho con rồi con bán luôn nhà thì tôi cũng thường nghe. Trước đây, khi đi giảng khắp nơi, tôi khuyên các cụ khi làm di chúc để lại nhà cho con thì phải ghi rõ là

“sau khi tôi chết”. Nhiều Cha Mẹ đã sang tên ngôi nhà cho con, sau đó đã phải dọn đi nơi khác để ở thuê. Đó là kết quả của việc chúng ta xem thường giáo dục gia đình. Ngày nay, chúng ta phải đặc biệt xem trọng giáo dục gia đình! Nếu chúng ta không xem trọng giáo dục gia đình thì “**quả**” mà chúng ta phải nhận vô cùng thống khổ. Chúng ta còn làm hại cho những người xung quanh, làm hại cho quốc gia dân tộc. Vấn đề này rất đau đầu! Mấy ngày nay trên báo đưa tin có người ngáo đá lấy xe cứu thương chạy khắp nơi, may mà không gây tai nạn. Nếu chúng ta gây tai nạn thì sẽ rất thảm khốc.

Phật dạy chúng ta “**y trí bất y thức**”, phải dùng trí tuệ, không dùng tình cảm. Nếu dùng tình cảm thì người xưa gọi là “**cảm tình dụng sự**”. Chúng ta đối với người khác thì hết sức cứng rắn nhưng đối với con thì chúng ta “**chín bỏ làm mười**”. Đó là “**tình chấp**”, là “**nhược ái**”, yêu thương một cách mù quáng.

Có một ông cụ ngoài 70 tuổi, những đứa cháu của ông ra đường nghịch, ném đá vào xe người khác. Họ dùng lại nhắc nhở những đứa trẻ thì ông mắng chửi như muốn ăn tươi nuốt sống người ta và nói: “**Con nít biết gì mà nói như vậy!**”. Đó chính là “**nhược ái**”. Con cháu của mình ném đá ra đường thì mình phải quát cho chúng vài roi để cảnh tỉnh vì việc làm này vô cùng nguy hiểm, có thể gây tai nạn giao thông. Vậy mà ông ấy mắng người ta xối xả. Người xưa đã dạy: “**Tiên nhân bất giáo vô thù quá tha**”. Khi trẻ 3 đến 5 tuổi, chúng ta cho rằng chúng không biết gì. Đến lúc chúng 10 tuổi, 20 tuổi rồi mà chúng ta cũng cho rằng chúng không biết gì. Khi chúng ta cho rằng chúng đã biết thì chúng đã ở trong tù hoặc bị đem lên pháp trường để xử bắn.

Hòa Thượng thường xuyên nhắc chúng ta phải nghiêm túc xem lại giáo dục gia đình. Giáo dục xã hội, giáo dục học đường, giáo dục tôn giáo thì thuộc về vĩ mô. Chúng ta phải chú trọng đến giáo dục trong gia đình của chính mình. Chúng ta cũng đã nhìn thấy cảnh có người bà đang cho cháu ăn thì cháu từ xa chạy đến đánh vào ngực bà, lấy tay đập lên đầu bà. Những đứa trẻ từ nhỏ đã như vậy thì khi lớn lên chúng có thể là hiền nhân quân tử, là hiền tài của quốc gia không? Chắc chắn là không!

Tôi dạy con cái cũng chưa tốt vì khi tôi biết văn hóa truyền thống thì con cái tôi cũng đã trưởng thành. Nhiều lần tôi nói một cách nghiêm túc với các con: “**Ba rất tôn trọng cách sống của các con. Các con lựa chọn theo cách phương Tây, tự do yêu đương, tự do làm theo ý mình thì không liên quan đến Ba vậy thì Ba sẽ không có trách nhiệm, đừng trách Ba tại sao. Nếu con theo cách của Ba chọn thì Ba hoàn toàn chịu trách nhiệm. Nếu một ngày nào đó, thất bại ở cuộc đời thì hãy tìm Ba, Ba sẽ an bài cho, chứ con đừng ra cầu Sài Gòn mà nhảy xuống!**”.

Các con đi học thì tôi lo một tháng 2 triệu để mua xăng đi lại và trả tiền ăn. Tôi không cho nhiều hơn. Có một lần, em út tôi bị lừa đến hỏi vay tiền thì tôi nói: “**Có cái mạng này lấy đi!**”. Sau một hai lần thì người em đó không làm khó tôi nữa. Khi chúng đói khổ thì tôi chỉ giúp ở mức để chúng không đói là được. Cho nên người làm Cha Mẹ, làm người lớn phải xem lại cách giáo dục thế hệ sau của mình. Chúng ta đừng đối đãi với con bằng tâm yêu thương nhưng không có trí tuệ! Nhiều Cha Mẹ yêu con, thương con,

thà chính mình mất mạng cũng không để cho con phải khổ. Vậy thì chắc chắn những đứa con đó sẽ khiến chúng ta khổ, khiến chúng ta mất mạng. Rất nhiều Cha Mẹ ngày nay như vậy!

Hòa Thượng nói: **“Con người phải có tình nghĩa, có đạo nghĩa thì mới không làm những việc trái với luân thường đạo nghĩa, trái với đạo nghĩa Cha Con, đạo nghĩa Thầy Trò, đạo nghĩa vợ chồng. Nhưng giáo dục phương Tây cho rằng những việc đó là rất bình thường, rồi dần chúng ta cũng xem đó là việc bình thường. Chúng ta đã hoàn toàn bị biến tâm, biến chất. Mọi người chỉ còn nhìn thấy lợi, đạo cùng nghĩa không còn. Chúng ta thử nghĩ xem, vậy thì làm sao mà không loạn!”**

Hiện tại biết bao gia đình cũng đang bán loạn. Họ không còn nói đến tình nghĩa, đạo nghĩa, ân nghĩa, mà chỉ nói đến lợi hại. Thầy Thái nói: Ngày này con cái coi Cha Mẹ có bản phận như một cây ATM, khi cần thì chúng đến rút tiền. Chúng ta chưa bao giờ nói: **“Cắm ơn cây ATM đã đứng ngoài sương gió để cho tôi tiền”**. Thầy Trần nói: **“Bây giờ, nếu chúng ta hỏi gạo ở đâu ra thì đa phần chúng sẽ nói là gạo ở ngoài siêu thị. Nếu chúng ta hỏi tiền ở đâu ra thì chúng sẽ nói tiền ở cây ATM, tiền ở ngân hàng”**. Đó là do giáo dục gia đình! Chúng ta cần giải thích cho con hiểu rằng để có tiền, để có gạo thì người ta phải lao động, phải làm việc khổ nhọc đến mức nào. Người nông dân muốn có hạt gạo thì phải trải qua bao nhiêu ngày lao động **“bán mặt cho đất, bán lưng cho trời”**.

Hòa Thượng nói: **“Không biết gì là ân thì làm sao báo ân!”**. Ân sinh thành nuôi dưỡng của Cha Mẹ, ân dạy bảo của Thầy Cô, ân bảo vệ, thành toàn của Tổ quốc, ân của bao nhiêu người thành toàn cho cuộc sống của chúng ta. Có những người tưởng rằng họ độc lập sinh ra, độc lập trưởng thành, không nhìn thấy một chút ơn đức nào của Thầy Cô, của Cha Mẹ, và của bao nhiêu người xung quanh. Vậy thì họ không thể biết báo ân.

Hòa Thượng nói: **“Các bạn hãy thử nghĩ xem, khi con người chỉ còn nhìn thấy lợi và hại, không có đạo nghĩa nữa thì xã hội đó còn là xã hội của con người hay không? Đời sống đó có phải là đời sống của con người hay không? Chúng ta hãy thử nhìn vào giáo dục của phương Tây! Họ không có ân nghĩa cho nên không biết cái gì là ân. Họ không biết cái gì là ân thì làm sao mà tri ân, báo ân, hoàn toàn không nói đến!”**

Đáng lẽ chúng ta phải nghĩ được rằng khi chúng ta lớn lên thì Cha Mẹ trở nên già yếu, chúng ta phải ở bên cạnh Cha Mẹ để chăm sóc, giúp đỡ Cha Mẹ, làm những việc nặng nhọc. Ở phương Tây, khi con đến 18 tuổi thì ra ngoài ở riêng. Khi đến 18 tuổi thì thanh niên có đời sống tự do, tự do yêu đương, tự do thác loạn. Những ai có thân nhân ở nước ngoài sẽ biết rõ điều này cho nên họ rất ngưỡng mộ cách sống của chúng ta. Một gia đình vẫn còn 2 thế hệ, 3 thế hệ, thậm chí 4 thế hệ cùng sống chung. Có Ông Bà trong nhà thì các cháu mới biết hiếu kính với Ông Bà. Có Cha Mẹ trong nhà thì con cái mới biết cách chăm sóc Cha Mẹ, mới biết cách thể hiện tình nghĩa, ân nghĩa, đạo nghĩa. Các con thấy Cha Mẹ chăm sóc Ông Bà, thấy Ông Bà chăm sóc nhau thì sẽ học theo.

Những ngày giỗ hàng năm chính là giáo dục truyền thống, giáo dục “*uống nước nhớ nguồn*”, giáo dục “*ăn quả nhớ người trồng cây*”. Nhưng ngày nay, những ngày giỗ đã trở thành ngày để “*trả nợ miệng*”, không còn mang ý nghĩa giáo dục. Đáng lẽ ngày giỗ là ngày giáo dục truyền thống gia đình thì ngày giỗ trở thành những buổi tiệc tùng, ăn nhậu, là dịp để người ta thể hiện bản thân. Chúng ta là người học Phật, là người tiếp nhận giáo dục Thánh Hiền thì chúng ta phải mau mau cải đổi, nếu không cải đổi được thì không nên tham dự những ngày giỗ ăn uống tiệc tùng như vậy.

Rất nhiều năm nay tôi không tham dự những ngày giỗ của nhà nội. Một lần, tôi đi xa về để dự đám giỗ. Họ ăn xong thì họ lấy bộ chân đèn, lư đồng ở trên bàn thờ xuống để đánh nhau. Tôi ra can ngăn thì họ đập cả vào vai tôi. Họ không biết đến ân nghĩa, tình nghĩa, đạo nghĩa. Đó là do không có sự giáo dục. Ba tôi mất từ lâu. Hơn mười mấy năm, tôi tuyên bố cúng chay. Nhưng khi tôi cúng chay ở trong nhà thì ở bên ngoài mọi người vẫn tìm cách làm thịt các con vật để nhậu. Tôi nhìn thấy vài lần như vậy thì tôi không về nữa. Tôi không tham dự cũng để nhắc nhở với họ rằng những việc họ làm là không đúng, không nên làm cho những buổi cúng giỗ trở thành nơi dẫn đến nhiều việc thị phi.

Hòa Thượng nói: “***Muốn một đứa nhỏ lớn lên biết đến tình nghĩa, ân nghĩa, đạo nghĩa thì phải từ nơi giáo dục gia đình***”. Giáo dục nền tảng thì phải bắt đầu từ nơi giáo dục gia đình. Có những người khi đã hoàn toàn thất bại trong giáo dục gia đình mới mang con đến nhà trường để “*trăm sự nhờ Thầy Cô*”. Thậm chí Ông Bà, Cha Mẹ cũng cho rằng họ không thể dạy con cháu mình được nữa. Họ thấy chúng ta dạy được con cháu của họ, giúp những đứa trẻ thay đổi và tiến bộ thì họ vô cùng ngạc nhiên, không còn nhận ra con cháu mình nữa. Trước khi đi học thì đứa bé đó là một “*bà chủ nợ*”. Sau khi đi học vài tháng thì đứa bé trở thành một “*cô giúp việc nhỏ*”. Như vậy có đáng yêu không? Chúng ta chọn “*một bà chủ nợ*” hay “*một cô giúp việc nhỏ*”?

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỉ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!